

Derfor utreder ORKidé framtidig regionstruktur

Hvis regionreformen skal behandles på en ordentlig måte, må vi våge å diskutere alle aktuelle alternativer, uten å trekke konklusjonen i forkant. Derfor lager ORKidé – Nordmøre Regionråd en egen utredning som skal være ferdig i løpet av oktober.

Regionreformen er et svært viktig spørsmål for ORKidé. Dagens 19 fylker kan bli til om lag 10 nye regioner. For vårt område handler det både om Nordmøres framtidige innflytelse og muligheter – og om den posisjonen en ny region vil få i et endret Norgeskart. I hvilken grad greier vi å hevde oss på landsbasis? Hvem er våre naturlige samarbeidspartnere for å utvikle samfunnet?

På Nordmøre blir det satt spørsmålstegn ved Fylkeskommunens tilnærming til prosessen, der fylkestinget har lagt som forutsetning at Møre og Romsdal skal bestå, allerede før reformen ble igangsatt. Vi mener det er uheldig å begrense alternativene på denne måten, ikke minst når debatten går både i sør- og nordenden av fylket om hva som er riktige grenser. Det er også et tydelig krav fra mange innbyggere at spørsmålet blir vurdert fritt og uten bindinger.

Regionrådets utredning

Regionrådet vedtok derfor i slutten av juni å gjennomføre en egen utredning, der vi også tar med alternativer hvor Møre og Romsdal deles. Prosessen har blitt forberedt gjennom sommeren, og arbeidet startet i august. Hovedalternativene er som følger:

- Nordmøre inn i en ny midtnorsk region (med/uten at Romsdal også er med)
- Møre og Romsdal inn i en ny midtnorsk region
- Møre og Romsdal består som region i en ny regionstruktur
- Møre og Romsdal blir del av en Vestlandsregion/region med Sogn og Fjordane

Vi vil også vurdere hva som skjer hvis et antall kommuner faller fra eller kommer til i en eller begge ender av den nye regionen. Spørsmålet er blant annet aktualisert på grunn av nylige utspill om at Nordfjord bør bli en del av Møre og Romsdal.

Sluttrapporten skal brukes som et høringsinnspill til prosessen på fylkesnivå, og som et grunnlag for den enkelte kommune sine vurderinger. Vi håper at den også vil stimulere til en god og faktabasert samfunnsdebatt. Selv om vi registrerer at ulike aktører har lyst til å trekke en konklusjon allerede nå, mener Nordmørskommunene at objektive fakta må på bordet først. Regionrådet vil legge ut de ulike delene av utredningen på www.orkideportalen.no etter hvert som de blir ferdige.

Framdrift og frister

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt fylkene om å vedta eventuelle sammenslåinger innen 1. desember. Møre og Romsdal Fylkeskommune opplyser at de søker om en kort utsettelse, og legger opp til å behandle regionreformen i ordinært Fylkesting 12. desember.

Fylkeskommunen har gitt regionrådet frist til ca. 1. november med å komme med innspill til fylkets saksforberedelse. Vi planlegger derfor å ha utredningen ferdig i siste halvdel av oktober. I tillegg er det en høringsfrist 14. oktober som går på fylkesmannsstrukturen i Norge. Regionrådet skal selvfølgelig gi et hørings svar også til hvordan fylkesmennene bør organiseres, og vil se de to prosessene i sammenheng. Regionreformen vil så bli endelig behandlet av Stortinget våren 2017, samtidig med kommunereformen.

Hva utreder vi?

Regionreformen griper inn i mange viktige debatter på Nordmøre, og noen av disse gjennomfører vi egne delarbeid på i utredningen. Ett slikt tema er samferdsel, som er svært viktig for Nordmøres videre utvikling. Derfor får vi laget et notat som drøfter samferdselsutvikling på Nordmøre opp mot alternativene i regionreformen.

Dagens fylkeskommuner har et viktig ansvar for videregående opplæring, samferdsel og virkemidler som støtter opp under næringsliv og kultur. Er det forskjeller på hvor mye penger fylkene bruker på disse områdene i dag, og hvordan virksomheten er organisert? Kan vi også si noe om historisk fordeling, og hva tror vi om hvordan dette blir i en ny region?

I den forbindelse vil ORKidé følge med interesse hvordan Møre og Romsdal fylkeskommune, uavhengig av selve regionreformen, tar fatt i utfordringen med å styrke samfunnsutviklingen på Nordmøre. Det er først og fremst gjennom praktisk politikk at opplevd ubalanse i fordelingspolitikken kan korrigeres, og slitasjonen på samarbeidsklimaet repareres.

Vekst, oppgaver og innflytelse

Samfunnsutvikling handler også om våre muligheter til å skape ny vekst og næringsutvikling. Hvordan kan nye regiongrenser påvirke de mulighetene? Hvem er våre samarbeidspartnere, og hvor mye har grenser å si for hvem vi samarbeider med? Regionrådet har tidligere utarbeidet en framtidsanalyse for Nordmøre som beskriver viktige satsingsområder og relasjoner. I høst vil vi også invitere representanter fra næringslivet inn for å komme med sine synspunkter.

To av hovedpoengene med reformen er at nye regioner skal ha en sterkere samfunnsutviklerrolle, og at den skal medføre nye oppgaver til regionene. Hvordan slår dette ut for de ulike alternativene? Hvor sannsynlig er det at det følger nye oppgaver, og midler til oppgavene, med de nye grensene? Og hva med de oppgavene som ikke ligger i regionmeldingen, men som kanskje kan flyttes til regionnivået etter hvert? Dette forsøker vi også å si noe om.

Sist, men ikke minst: Hvilket regionalalternativ tror vi kan gi Nordmøre mest innflytelse og gjennomslagskraft? Og hvilken posisjon kan den nye regionen regne med å få i norsk sammenheng? Regionrådet har derfor bestilt en ekstern maktpolitisk vurdering, og den blir en viktig del av sluttrapporten. Parallelt med utredningen vil det selvsagt også foregå politisk dialog om regionalalternativene.

Et viktig veivalg

Kommunene på Nordmøre kan ha ulike behov og synspunkter i regionreformen, men vedtaket om å utrede fremtidig tilhørighet var enstemmig på regionrådets junimøte. Bak dette ligger det en erkjennelse av hvor viktig regionspørsmålet er for mange på Nordmøre, og hva slags veivalg Møre og Romsdal står overfor. Da er det bare rett og rimelig at vi behandler spørsmålet grundig, faktabasert og uten å bestemme oss for konklusjonen før prosessen starter.

Ola Rognskog
Leder
ORKidé – Nordmøre Regionråd

Roland Mauseth
Prosessleder
ORKidé - Nordmøre Regionråd